

Sygn. akt VI P 351/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2016r.

Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anita Niemyjska – Wakieć

Protokolant: protokolant sądowy Monika Kłosek

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2016r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa A. G.

przeciwko (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w G.

o odszkodowanie, ekwiwalent za urlop wypoczynkowy i inne

I. umarza postępowanie w zakresie cofniętego powództwa

II. zasądza od (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w G. kwotę 3.074,36 zł (trzy tysiące siedemdziesiąt cztery złote trzydzieści sześć groszy) brutto tytułem ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 maja 2015r do dnia zapłaty

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie

IV. wyrokowi w pkt II nadaje rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 6.000 zł (sześć tysięcy złotych)

V. odstępuje od obciążania pozwanej kosztami procesu

Sygn. akt VI P 351/15

UZASADNIENIE

A. G. w pozwie wniesionym przeciwko (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w G. domagała się wynagrodzenia za miesiące od stycznia 2015 do kwietnia 2015r., zasiłku chorobowego oraz ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy oraz odszkodowania, za rozwiązanie stosunku pracy bez wypowiedzenia z winy pracodawcy.

Postanowieniem z dnia 25 maja 2015r. sąd rozszczeni o wynagrodzenie za styczeń 2015r., luty 2015r., okres od 1 do 19 marca 2015r. przekazał do rozpoznania sędziemu komisarzowi, z uwagi na trwającą od 19 marca 2015r. upadłość pozwanej spółki (k. 31)

Postanowieniem z tego samego dnia sąd uznał się niewłaściwym w zakresie roszczenia o wypłatę zasiłku chorobowego za okres od 15 do 30 kwietnia 2015r. i w tym zakresie sprawę przekazał ZUS jako organowi właściwemu. (k. 33)

Wobec uprawomocnienia się wyżej wymienionych postanowień przedmiotem niniejszej sprawy pozostały: wynagrodzenie chorobowe za marzec 2015r. w kwocie 1.656,72 zł brutto, wynagrodzenie chorobowe za okres 1-14 kwietnia 2015r. w kwocie 1.932,84 zł brutto, ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy w kwocie 11.141,52 zł brutto oraz odszkodowanie za rozwiązanie stosunku pracy w wysokości 18.000 zł.

W odpowiedzi na pozew, Syndyk masy upadłości (...) S.A. w G. wniósł o zawieszenie postępowania z uwagi na prowadzoną upadłość, a także o oddalenie powództwa w części z uwagi na zaspokojenie części roszczeń powódki poprzez Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Powódka następnie w piśmie procesowym (k. 51) oraz na rozprawie z dnia 19 października 2015r. (k. 78) oraz z dnia 12 lutego 2016r. (k. 95) zmodyfikowała powództwo w związku z dokonanymi w międzyczasie wpłatami na jej rzecz. Ostatecznie oświadczyła, iż domaga się ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy w kwocie 3.074,36 zł brutto oraz odszkodowania w wysokości 18.000 zł z tytułu rozwiązania stosunku pracy bez wypowiedzenia przez pracownika z winy pracodawcy.

W pozostałym zakresie powódka cofnęła powództwo, na co syndyk masy upadłości wyraził zgodę (k. 79). Syndyk wskazał też, iż nie kwestionuje kwot wskazanych przez powódkę, natomiast nie uznaje powództwa. Na rozprawie w dniu 12 lutego 2016r. syndyk podniósł bezzasadność powództwa o odszkodowanie.

Powódka wniosła w dniu 15 lutego 2016r. pismo, jednakże wpłynęło ono już po zamknięciu rozprawy, dlatego pozostawiono je w aktach bez rozpoznania. W piśmie tym powódka nie wnosiła o otwarcie zamkniętej rozprawy na nowo w celu przeprowadzenia nowych dowodów, pismo to nie wnosiło żadnych nowych istotnych okoliczności do sprawy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka A. G. została zatrudniona w (...) w dniu 1 lipca 2009r.. Od 1 stycznia 2012r. zajmowała stanowisko specjalisty ds. zarządzania zasobami ludzkimi, za wynagrodzeniem 6.000 zł miesięcznie .

(Dowód: umowa o pracę k. 4, zeznanie powódki z dnia 12 lutego 2016r., nagranie czas od 00:01:49 do 00:14:26)

(...) zaczęła popadać w kłopoty finansowe i na początku roku 2015r. przestała realizować należności z tytułu wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia zdrowotne i społeczne dla około 300 pracowników.

(Dowód: zeznanie powódki z dnia 12 lutego 2016r., nagranie czas od 00:01:49 do 00:14:26; lista wpłat do ZUS k. 16-18)

Powódka spłacała pożyczkę z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, na kwotę ok. 5000 zł, płatną w ratach po 139 zł.

W lutym 2015r. zarząd (...) podjął decyzję o umorzeniu pracownikom pożyczek udzielonych w ramach ZFŚS zgodnie ze stanem zadłużenia na 1 stycznia 2015r., z uwagi na trudną sytuację finansową spółki i w związku ze złożeniem wniosku o upadłość.

(Dowód: zarządzenie k. 8, zeznanie powódki z dnia 12 lutego 2016r., nagranie czas od 00:01:49 do 00:14:26)

W dniu 20 marca 2015 r. Sąd Rejonowy (...) w G.ogłosił upadłość likwidacyjną (...) S.A. i wyznaczył syndyka w osobie J. Ł..

(Dowód: wydruk z KRS k. 20-29)

Syndyk po objęciu zarządu masą upadłości w pierwszej kolejności przygotował dokumentację niezbędną do wypłacenia pracownikom należności z Funduszu Gwarantowanych Roszczeń Pracowniczych. Z uwagi na ilość pracowników, około 300, wymagało to dużej pracy, bowiem należało sporządzić dwie odrębne listy płac do 19 marca 2015r. i od 20 do 31 marca 2015r.. Z uwagi na rozdzielenie miesiąca (na okres sprzed ogłoszenia upadłości i po) listy płac należało stworzyć ręcznie, program operował bowiem miesiącami kalendarzowymi. Jedną z pierwszych

czynności syndyka było także ograniczanie kosztów postępowania, poprzez wypowiedzanie stosunków pracy, jednakże w stosunku do powódki zrobił tego, z uwagi na jej zwolnienie lekarskie od 13 marca 2015r.

Na kontach spółki w momencie ogłoszenia upadłości było ok. 100-150 tysięcy złotych, co nie pozwalało na realizację wszystkich roszczeń pracowniczych, nadto na kontach były zajęcia rachunków bankowych nie pozwalające na swobodne dysponowanie środkami pieniężnymi w całości.

(Dowód: zeznanie syndyka z dnia 19 października 2015r., nagranie czas 00:03:01 do 00:24:08, k. 79 zeznania J. Ł. nagranie z dnia 12 lutego 2016 r. nagranie czas 00:14:26 do 00:32:26 k. 96-98)

W dniu 15 kwietnia 2015r. powódka otrzymała od syndyka część wynagrodzenia w wysokości ok. 900 zł netto.

(Dowód: zeznanie powódki z dnia 12 lutego 2016r., nagranie czas od 00:01:49 do 00:14:26, czas. 00:29:24 do 00:32:26)

Z uwagi na brak wypłaty pełnego wynagrodzenia, oraz obciążenie wysokim kredytem hipotecznym, którego rata przekraczała wynagrodzenie powódki netto, powódka rozpoczęła szukanie pracy. Jednocześnie przebywała na zwolnieniu lekarskim w okresie od 13 marca 2015r. do końca kwietnia 2015r. Udało jej się pozyskać ofertę pracy od początku maja 2015r. **(Dowód: decyzja ZUS k. 58, zeznanie powódki z dnia 12 lutego 2016r., nagranie czas od 00:01:49 do 00:14:26)**

W dniu 30 kwietnia 2015r. powódka złożyła oświadczenie o rozwiązaniu stosunku pracy bez wypowiedzenia powołując się na niewypłacenie w terminie w całości wynagrodzenia od stycznia 2015r. oraz nieopłacenie składek na ubezpieczenie społeczne. Od dnia 1 maja 2015r. powódka rozpoczęła pracę w innej firmie.

(Dowód: oświadczenie k. 5, zeznanie powódki z dnia 12 lutego 2016r., nagranie czas od 00:01:49 do 00:14:26, zeznania J. Ł. nagranie z dnia 12 lutego 2016 r. nagranie czas 00:14:26 do 00:32:26 k. 96-98);

W dniu 6 maja 2015r. FGŚP przekazała syndykowi środki na wypłatę wynagrodzeń za okres sprzed ogłoszenia upadłości. Na rzecz powódki przekazano kwoty: 3.878,36 zł brutto za styczeń, 3942,67 zł brutto za luty 2015r., 3166,42 zł brutto za okres od 1 do 19 marca 2015r..

Już w dniu następnym kwoty te zostały przekazane na konto powódki w wysokości netto 7834,34 zł.

W dniu 12 maja 2015r., na konto powódki syndyk przekazał 10.000 zł brutto (7.253,53 zł netto) tytułem wynagrodzenia za kwiecień 2015r, i części ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy.

W dniu 3 czerwca 2015r. powódka otrzymała kwotę 506,61 zł netto tytułem wyrównania wynagrodzenia za marzec za okres od 20 do 31 marca 2015r..

(Dowód: pismo FGŚP k. 54, dowody przelewów k. 55, k. 57, k. 56, zeznanie powódki z dnia 12 lutego 2016r., nagranie czas od 00:01:49 do 00:14:26, zeznania J. Ł. nagranie z dnia 12 lutego 2016 r. nagranie czas 00:14:26 do 00:32:26 k. 96-98)

Pozostałość ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy wynosiła 3.074,36 zł brutto. Nie został on wypłacony powódce do dnia zamknięcia rozprawy.

(bezsporne)

Na dzień 12 lutego 2016 r. roszczenia pracownicze pracowników pozwanej Spółki nie zostały w całości zaspokojone. Roszczenia te zostały wpisane na listę wierzytelności i zgodnie z procedurą upadłościową oczekują na zaspokojenie po likwidacji majątku upadłej spółki. Same zobowiązania względem FGŚP w związku z wypłaconymi świadczeniami wynoszą 5 mln złotych.

(Dowód: zeznanie syndyka z dnia 19 października 2015r., nagranie czas 00:03:01 do 00:24:08, k. 79, zeznania J. Ł. nagranie z dnia 12 lutego 2016 r. nagranie czas 00:14:26 do 00:32:26 k. 96-98)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny, Sąd ustalił w oparciu o zeznania stron oraz dokumenty złożone do akt sprawy, co do których brak było podstaw by kwestionować ich wiarygodność.

Zeznania syndyka masy upadłości spółki (...) Sąd uznał za wiarygodne co do zasady. Syndyk opisał czynności, jakie podjął po objęciu w zarząd majątku upadłości, w tym okoliczności wypłaty wynagrodzenia z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i wpisania pozostałych należności pracowniczych na listę wierzytelności. Powyższe okoliczności znajdują potwierdzenie w dokumentach złożonych do akt sprawy, poza tym były one w zasadzie bezsporne.

Sąd uznał za wiarygodne twierdzenia syndyka co do braku możliwości całkowitego spełnienia roszczeń powódki. Powody, na które powoływał się, znajdują odzwierciedlenie w obowiązujących przepisach prawa.

Za wiarygodne Sąd uznał zeznania powódki A. G., częściowo znajdują one potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym, w pozostałej części nie są sprzeczne z logiką i zasadami doświadczenia życiowego. Powódka opisała swoją sytuację związaną z brakiem wypłaty wynagrodzenia oraz rozpoczęciem nowej pracy.

Powództwo zasługiwało jedynie na częściowe uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należało wskazać, iż brak było podstaw do zawieszania postępowania. Wobec przekazania części żądania sędziemu komisarzowi, do rozpoznania w niniejszej sprawie pozostały tylko roszczenia powstałe po dniu ogłoszenia upadłości.

Zatem brak jest podstaw do zawieszania postępowania niniejszego na podstawie art. 174 k.p.c., bowiem żądane w tej sprawie wynagrodzenie, ekwiwalent i odszkodowanie nie wchodzi do masy upadłości, a stanowi koszty upadłości zaliczane do kategorii I (art. 342 ust. 1 pkt 1 prawa upadłościowego i naprawczego).

Jak słusznie wskazuje A. Jakubecki w t.3 do art. 343 Prawa upadłościowego i naprawczego, Lex 2011., wierzytelności powstałe po ogłoszeniu upadłości, w razie sporu co do ich istnienia lub wysokości, mogą być dochodzone w drodze powództwa (albo postępowania administracyjnego) przeciwko syndykowi. Stanowisko takie było prezentowane w literaturze (tak zwłaszcza M. Allerhand, Prawo upadłościowe, s. 404; I. Dukiel, Zgłoszenie..., s. 34) i judykaturze (zob. np. orz. SN z dnia 6 stycznia 1995 r., I PZP 53/94, OSN 1995, nr 11, poz. 129) powstałej na tle prawa upadłościowego z 1934 r. W odniesieniu do wierzytelności w stosunku do masy ich umieszczenie na liście wierzytelności nie jest dopuszczalne, a zaspokojenie tych wierzytelności - czy to w trybie art. 343, czy przez podział funduszków - następuje bez zgłoszenia i wciągnięcia na listę wierzytelności”.

Pozwany nie kwestionował należności powódki z tytułu ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, ani żądanej przez nią wysokości tego roszczenia, która z resztą wskazała ją zgodnie z wyliczeniem pozostałości ekwiwalentu.

Zgodnie z art. 161 k.p. pracodawca jest obowiązany udzielić pracownikowi urlopu w tym roku kalendarzowym, w którym pracownik uzyskał do niego prawo.

Zgodnie z przepisami art. art. 171 § 1 k.p. w przypadku niewykorzystania przysługującego urlopu w całości lub w części z powodu rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy pracownikowi przysługuje ekwiwalent pieniężny. Zgodnie z przepisem art. 155³ § 1 i 2 k.p., przy ustalaniu wymiaru urlopu na podstawie art. 155¹ k.p. niepełny dzień urlopu zaokrągla się w górę do pełnego dnia, a niepełny kalendarzowy miesiąc pracy zaokrągla się w górę do pełnego miesiąca. Zgodnie zaś z art. 155¹ § 1 k.p. w roku kalendarzowym, w którym ustaje stosunek pracy z pracownikiem uprawnionym

do kolejnego urlopu, pracownikowi przysługuje urlop u dotychczasowego pracodawcy - w wymiarze proporcjonalnym do okresu przepracowanego u tego pracodawcy w roku ustania stosunku pracy, chyba że przed ustaniem tego stosunku pracownik wykorzystał urlop w przysługującym mu lub w wyższym wymiarze.

Zgodnie z treścią art. 481 § 1 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Roszczenie powódki stało się wymagalne w dniu 1 maja 2015r., natomiast powódka domagała się odsetek od 4 maja 2015r. zatem sąd orzekła w granicach żądania powódki.

Wskazać należy, że odsetki ustawowe stanowią rekompensatę uszczerbku majątkowego doznanego przez wierzyciela wskutek pozbawienia go możliwości czerpania korzyści z należnego mu świadczenia pieniężnego. Na gruncie niniejszej sprawy Sąd uznał, że roszczenie w przedmiocie odsetek było uzasadnione co do zasady.

Zgodzić się należy z poglądami wyrażonymi w doktrynie (A. Jakubezki w Komentarzu do prawa upadłościowego i naprawczego, Lex 2011, t. 5 do art. 92), iż „względy praktyczne przemawiają jednak za podtrzymaniem stanowiska wyrażanego pod rządami art. 33 pr.up. (zob. m.in. S. Cieślak, Podział..., s. 103 i n.), iż zakaz zaspokajania odsetek nie odnosi się do wierzytelności powstałych po ogłoszeniu upadłości (tak D. Altman, s. 86; S. Gurgul, s. 349; zob. też orz. SA w Gdańsku z dnia 29 czerwca 1993 r., III APr 41/93, OSA 1994, z. 2, poz. 4)”.

W oparciu o powyższą podstawę prawną, zważywszy na fakt, iż fakt braku wypłaty całego należnego ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy jak i kwestia jego wysokości były bezsporne w niniejszej sprawie, należało orzec jak w punkcie II wyroku.

Na marginesie dodać należy, iż po ogłoszeniu upadłości przedsiębiorcy i wyznaczeniu przez sąd syndyka, to on jest stroną w postępowaniu sądowym dotyczącym masy upadłości. Powyższe wynika wprost z treści art. 144 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze, zgodnie z którym, po ogłoszeniu upadłości postępowania sądowe, administracyjne lub sądowno- administracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez syndyka albo przeciwko niemu. Postępowania, o których mowa w ust. 1, syndyk prowadzi na rzecz upadłego, lecz w imieniu własnym. Niemniej jednak roszczenia ze stosunku pracy dotyczą strony postępowania w znaczeniu materialnym, którą pomimo ogłoszenia upadłości pozostaje upadły (por. wyrok SA w Warszawie z 31 marca 2015r., VI ACa 481/14, wyrok SO w Gdańsku z dnia 20 grudnia 2010r., III Ca 1266/10, postanowienie SN 24.06.1999r. II CKN 358/99). W związku z powyższym, Sąd zasądził ekwiwalent na rzecz powódki od (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej.

Żądanie powódki odszkodowania w kwocie 18.000 zł w ocenie sądu nie zasługiwało jednak na uwzględnienie.

Powódka roszczenie o odszkodowanie wywodziła z faktu, iż rozwiązanie przez nią umowy nastąpiło z uwagi na ciężkie naruszenie przez pracodawcę podstawowego obowiązku wobec pracownika, jakim jest wypłata wynagrodzenia. Zgodnie z treścią art. 55 § 1¹ k.p., w takim wypadku pracownikowi przysługuje odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia za okres wypowiedzenia, a jeżeli umowa o pracę została zawarta na czas określony- wysokości wynagrodzenia za okres 2 tygodni. Art. 55 § 2 k.p. wskazuje na konieczność odpowiedniego stosowania art. 52 § 2 k.p., co oznacza, że rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracodawcy nie może nastąpić po upływie 1 miesiąca od uzyskania przez pracownika wiedzy o okoliczności uzasadniającej rozwiązanie umowy.

Z treści oświadczenia powódki wynika, iż brak wypłaty wynagrodzenia, stanowiący przyczynę rozwiązania umowy o pracę, dotyczył miesięcy od stycznia do chwili sporządzenia oświadczenia. Jak zostało wyżej wyjaśnione, datą płatności wynagrodzenia był 3 dzień następnego miesiąca, o ile był dniem roboczym.

Zdaniem Sądu, nie ulega wątpliwości, że pracodawca, który nie wypłaca pracownikowi wynagrodzenia za pracę narusza swoje podstawowe obowiązki. W orzecznictwie istnieje przy tym jednolity pogląd, iż naruszenie to następuje co miesiąc w terminie płatności wynagrodzenia. Powyższe oznacza, że miesięczny termin, o którym mowa w art. 52 § 2 k.p. w zw. z art. 55 § 3 k.p. należy liczyć od dowiedzenia się przez pracownika o okoliczności braku wypłaty

wynagrodzenia w terminie jego płatności. W chwili składania przez powódkę oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę w dniu 30 kwietnia 2015 r., miesięczny termin został zachowany tylko w zakresie braku wypłaty wynagrodzenia za marzec, gdyż miało ono zostać wypłacone do 3 kwietnia 2015 r. Natomiast termin ten nie został zachowany w przypadku wcześniejszych miesięcy.

Przyczyną rozwiązania umowy o pracę nie mogło być niewypłacenie wynagrodzenia za kwiecień, gdyż termin wypłaty przypadał już po dniu oświadczenia pracownika (2 maja 2015r.).

Jak natomiast wskazuje SN w wyroku z dnia 15 września 2011 r., II PK 69/11, nieuzasadnione jest rozwiązanie przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia z powodu ciężkiego naruszenia przez pracodawcę obowiązku wypłaty wynagrodzenia (art. 55 § 1¹ k.p.), przed ustalonym terminem jego zapłaty, nawet wtedy, gdy z okoliczności sprawy wynika, że pracodawca nie mógłby się wywiązać z tego obowiązku w terminie.

Innymi słowy pracownik nie może rozwiązywać stosunku pracy antycypując na przyszłość, iż wynagrodzenia za dany miesiąc w terminie nie otrzyma.

Przechodząc do oceny kwestii niewypłacenia wynagrodzenia za marzec, należy zwrócić uwagę, że część wynagrodzenia za marzec 2015 r. przypada na okres przed ogłoszeniem upadłości (za okres 1-19 marca), a część już po ogłoszeniu (20-31 marca). W tym kontekście należało dokonać oceny, czy brak wypłaty całości wynagrodzenia za marzec 2015 r. przez syndyka stanowiło naruszenie obowiązków pracodawcy w stopniu ciężkim.

Wyjść trzeba od konstatacji, iż „ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków” należy rozumieć jako bezprawne (sprzeczne z obowiązującymi przepisami bądź zasadami współzycia społecznego) działania lub zaniechania pracodawcy z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa, polegające na niedopełnieniu podstawowych obowiązków objętych treścią stosunku pracy i niosące zagrożenia dla istotnych interesów pracownika (por. wyroki Sądu Najwyższego z: dnia 4 kwietnia 2000 r., I PKN 516/99, OSNAPiUS 2001 Nr 16, poz. 516, dnia 10 maja 2012 r., II PK 220/11, LEX nr 1211159, dnia 10 listopada 2010 r., I PK 83/10, LEX nr 737372; dnia 8 października 2009 r., II PK 114/09, OSNP 2011 nr 9-10, poz. 127 oraz dnia 20 listopada 2008 r., III UK 57/08, LEX nr 1102538, ostatnio z dnia 21 października 2015 r. II PK 278/14).

W ocenie sądu po stronie pozwanej ani umyślności, ani rażącego niedbalstwa nie było.

Nie ulega wątpliwości, że ogłoszenie upadłości likwidacyjnej przedsiębiorcy świadczy o istotnych trudnościach finansowych takiego pracodawcy, jednakże nie oznacza to, że pracodawca jest zwolniony ze swoich podstawowych obowiązków wobec pracownika, w tym przede wszystkim wypłaty wynagrodzenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że w momencie ogłoszenia upadłości syndyk przejmuje obowiązki pracodawcy i to na nim spoczywa obowiązek wypłaty wynagrodzenia. Na syndyku ciążył zatem obowiązek wykazania, że brak wypłaty wynagrodzenia lub wypłata jedynie jego części wynikał z okoliczności przez niego niezawinionych, które nie pozwalają uznać niewypłacenia wynagrodzenia za ciężkie naruszenie obowiązków pracodawcy wobec pracownika w rozumieniu wyżej wskazanym.

Zdaniem Sądu, syndyk sprostował powyższemu ciężarowi dowodu. Po pierwsze wskazać należy, iż rola syndyka polega na objęciu majątku upadłego, zarządzanie nim, reprezentowanie masy upadłości na zewnątrz i przeprowadzenie likwidacji majątku masy. Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 Prawa upadłościowego i naprawczego postępowanie uregulowane ustawą należy prowadzić tak, aby roszczenia wierzycieli mogły zostać zaspokojone w jak najwyższym stopniu, a jeśli racjonalne względy na to pozwolą - dotychczasowe przedsiębiorstwo dłużnika zostało zachowane. Syndyk wykazał, że w momencie objęcia w zarząd majątku upadłego dysponował bardzo ograniczonymi środkami finansowymi, wobec istniejących już zajęć komorniczych na rachunkach bankowych.

Podkreślenia wymaga, iż w pierwszej kolejności, już w pierwszym miesiącu urzędowania, wobec niewypłacalności pracodawcy, syndyk podjął czynności zmierzające do tego by pracownikom zostało wypłacone zaległe wynagrodzenie z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w oparciu o przepis art. 12 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

Podkreślenia wymaga, iż część wynagrodzenia za marzec powódka otrzymała w dniu 15 kwietnia 2015r., zatem niewykonanie obowiązku wypłaty wynagrodzenia dotyczyło tylko części wynagrodzenia, a opóźnienie wypłaty tylko 12 dni. Powyższego nie można uznać za ciężkie naruszenie obowiązków pracodawcy, zważywszy na zaistniałe okoliczności. Należności pracowników obejmowały wiele okresów, dla każdego z około 300 pracowników. Ogłoszenie upadłości w środku miesiąca (20 marca) wymagało odrębnego rozliczenia okresu do 19 i od 20 na dwie osobne listy. Wykonanie tego mogło nastąpić tylko ręcznie, bowiem systemy księgowo płacowe skonfigurowane są tak, by liczyć kalendarzowe miesiące.

Przy ocenie ciężaru naruszenia obowiązków pracodawcy nie bez znaczenia pozostaje też okoliczność ograniczenia możliwości wypłat wynikająca z art. 890 § 2 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2012 r., I PK 53/12: ocena, czy niewypłacenie pracownikowi przez pracodawcę części wynagrodzenia za pracę stanowi ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracodawcy (art. 55 § 1¹ k.p.), powinna uwzględniać ograniczenia wypłat wynikające z art. 890 § 2 k.p.c.)

Syndyk nie miał zatem wpływu zajęcia komornicze, musiał przy tym uwzględniać ograniczenia pozwalające na częściowe tylko wypłacenie wynagrodzeń pracowniczych, a także wydatki konieczne, warunkujące przetrwanie upadłego do czasu prawomocnego zakończenia postępowania upadłościowego.

Poza tym, syndyk nie jest uprawniony wbrew obowiązującym go regułom wynikającym z Prawa upadłościowego i naprawczego dotyczącym kolejności zaspakajania wierzycieli, dokonać wypłaty świadczeń pracowniczych za okres przed ogłoszeniem upadłości. Zatem syndyk nie mógł wypłacić powódce zaległych wynagrodzeń wskazanych w oświadczeniu o rozwiązaniu stosunku pracy, bowiem był tu związany treścią przepisów prawa, które nakazują te wierzycieli umieścić na liście wierzycieli. Po wpisaniu wierzycieli wynikających ze stosunku pracy na listę wierzycieli i jej zatwierdzeniu zgodnie z przepisami Prawa upadłościowego i naprawczego pracownicy muszą czekać do momentu likwidacji masy i w zależności od rezultatu oczekują na odpowiednie zaspokojenie wierzycieli. Podkreślenia wymaga, iż syndyk dochował tu należytej staranności i natychmiast przystąpił do czynności, które umożliwiły częściowe zaspokojenie pracowników, w tym powódki, z FGŚP. Świadczenia z tego tytułu powódka otrzymała na początku maja 2015r.. Miała zatem środki finansowe na spłatę kredytu i na życie (w kwietniu powódka otrzymała 900 zł netto, a w maju około 8 tysięcy zł netto), nie można zatem twierdzić, iż jej interesy były zagrożone w istotny sposób. Podkreślenia wymaga, iż wynagrodzenia bieżące (w przeciwieństwie do tych z okresu przed ogłoszeniem wierzycieli) wypłacane są pracownikom w pierwszej kolejności, bez wpisu na listę wierzycieli i bez planu podziału, wprost z majątku upadłego, jako tzw. koszty upadłości. Oznaczało to, iż przepisy ustawowe dawały powódce gwarancję, iż jeśli tylko pojawią się środki finansowe, to powódka w pierwszej kolejności, razem z innymi pracownikami, a przed innymi wierzycielami, nawet Skarbem Państwa, otrzyma pozostałe do zapłaty należności.

W ocenie sądu powództwo w zakresie odszkodowania z art. 55 § 1¹ k.p. nie jest uzasadnione z uwagi także na inne okoliczności towarzyszące sprawie.

Jak wyżej wskazano, miesiące sprzed marca nie mogą być uzasadnieniem przyczyny wskazanej w oświadczeniu o rozwiązaniu umowy składanym 30 kwietnia. Odnośnie wskazanych w oświadczeniu o rozwiązaniu stosunku pracy miesięcy naruszenia obowiązku wypłaty wynagrodzenia, rację ma Sąd Najwyższy w wyroku z 8 lipca 2009r., I BP 5/09, zauważając specjalne znaczenie instytucji prawa pracy umożliwiającej rozwiązanie umowy o pracę tylko w krótkim czasie od uzyskania wiadomości o okoliczności uzasadniającej rozwiązanie umowy. Pokrzywdzony pracownik może rozwiązać umowę o pracę, ale nie jest do tego zobowiązany. Jeżeli nie korzysta z przyznanego mu uprawnienia do rozwiązania stosunku pracy w określonym czasie, to następuje w ten sposób swoista konwalidacja naruszenia prawa. W takim sensie, że pozostaje w mocy (stabilizuje się) zakłócony stosunek pracy, a pracownik liczy na zgodne z prawem relacje z pracodawcą (tu uzyskanie wynagrodzenia w pierwszej kolejności przed wszystkimi wierzycielami). Dotyczy to zarzutu niewypłacenia wynagrodzenia za miesiące do marca 2015r. w niniejszej sprawie.

W takim stanie faktycznym Sąd Najwyższy uchwycił specjalne znaczenie terminu miesięcznego, o którym mowa w art. 52 § 2 k.p. w związku z art. 55 § 2 k.p., zwracając uwagę na to, że wystąpienie z oświadczeniem o rozwiązaniu umowy o pracę po dłuższym okresie czasu od naruszenia prawa pracownika może być pozorną przyczyną rozwiązania umowy o pracę.

Tak też w świetle okoliczności towarzyszących rozwiązaniu umowy o pracę między stronami należy ocenić przyczynę wskazaną w oświadczeniu powódki. Oświadczenie to służyć miało, w ocenie sądu, jedynie zwiększeniu po jej stronie wolumenu wierzytelności względem upadłej spółki, tak aby przy proporcjonalnym podziale majątku upadłej spółki, powódce przypadło stosunkowo więcej pieniędzy.

Zwrócić należy uwagę iż w momencie składania oświadczenia o rozwiązaniu stosunku pracy powódka miała już umówione nowe zatrudnienie, bowiem rozpoczęła je z początkiem maja 2015r.. Wobec powyższego, podane przyczyny w rozwiązaniu stosunku pracy stanowiły jedynie pretekst, pozwalający skorzystać z rozwiązania natychmiastowego i zmiany pracodawcy bez okresu wypowiedzenia.

Podkreślenia wymaga, iż z uwagi na fakt, że powódka, mimo iż od wielu miesięcy nie otrzymywała wynagrodzenia, kontynuowała stosunek pracy, nie wypowiedziała go. Można więc uznać, w ślad za wyżej wskazanym orzeczeniem SN, iż doszło do konwalidacji naruszeń pracodawcy w tym zakresie, skoro powódka liczyła na pozostawanie w zatrudnieniu, stabilizację owego stosunku pracy. Jednocześnie, mimo przebywania na zwolnieniu lekarskim i otrzymywania zasiłku chorobowego, aktywnie poszukiwała pracy. Gdy ją znalazła, nie wystąpiła o rozwiązanie stosunku pracy za porozumieniem stron, co w ocenie sądu byłoby właściwsze w takiej sytuacji, skoro powódka chce rozwiązać jeden stosunek prawny, by móc zawrzeć kolejny, a wykorzystała kwestię braku wynagrodzenia jako pretekst do rozwiązania umowy w trybie natychmiastowym. Powódka musiałaby przecież, w sytuacji chęci rozwiązania jednego stosunku pracy by zawrzeć następny, gdyby pracodawca nie zgodził się na porozumienie stron, złożyć wypowiedzenie umowy o pracę, a przysługiwał jej okres wypowiedzenia trzymiesięcznego, i musiałaby pozostawać w dyspozycji pracodawcy przez okres owych 3 miesięcy, nie mogąc podjąć kolejnego zatrudnienia (chyba żeby wykorzystała urlop wypoczynkowy w pierwszej firmie, ale wtedy nie otrzymałaby ekwiwalentu). Powódka jednak nie wystąpiła o rozwiązanie stosunku pracy za porozumieniem stron, co w ocenie sądu wynikałoby z okoliczności sprawy i w większym stopniu odpowiadałoby podstawom decyzji powódki niż rozwiązanie stosunku pracy bez wypowiedzenia z winy pracodawcy.

Pamiętać bowiem należy, iż z racji upływu terminu nie było podstaw do powoływania się jako przyczynę rozwiązania niewypłacenie wynagrodzeń za miesiące wcześniejsze niż marzec, wynagrodzenie za marzec zostało spełnione w części, z niewielkim opóźnieniem, syndyk znajdował się w tym czasie na bardzo wstępnym etapie po objęciu masy upadłości (co nastąpiło niecałe półtora miesiąca przed oświadczeniem powódki) i w tym czasie wykonał ogromną pracę związaną z wypłatą licznej rzeszy pracowników (ok. 300) należności z FGŚP, które to pracownicy otrzymali, w tym powódka, ma początku maja. Pamiętać też należy o tym, iż powódka chciała po prostu rozpocząć nową pracę od początku maja.

W takich okolicznościach w ocenie sądu można stwierdzić, iż skorzystanie przez powódkę z art. 55 § 1¹ k.p. stanowi nadużycie prawa podmiotowego.

Oceniając roszczenie powódki pod kątem zasad współzycia społecznego, nie sposób pominąć też tej istotnej okoliczności, iż pracodawca poódki, wtedy jeszcze zarząd (...), niezwłocznie po stwierdzeniu braku płynności złożył wniosek o upadłość (do końca roku, jak wynika z oświadczenia powódki, wynagrodzenia były wypłacane, zaprzestano wypłaty od stycznia, jednak już w tym miesiącu złożono wniosek o upadłość, a jednocześnie pracodawca, z tego powodu, z uwagi na trudności finansowe umorzył pracownikom zaciągnięte pożyczki z ZFŚS. Powódka miała taką pożyczkę i z racji wyżej wskazanej decyzji pracodawcy doznała przysporzenia majątkowego (nie musiała bowiem spłacać rat porzyczki od stycznia), choć zależało to jedynie od uznania pracodawcy i nie było decyzją oczywistą. Została ona jednak podjęta aby ulżyć pracownikom i nie można tej okoliczności w ocenie całokształtu okoliczności tej sprawy pominąć.

W takich okolicznościach w ocenie sądu

Reasumując należy wskazać, iż w zakresie wskazanej przyczyny rozwiązania umowy, tj. co do wynagrodzeń za okres styczeń -luty, to upłynął termin z art. 52 § 2 k.p. i uznać należy, w ślad za SN, iż doszło tu do swoistej konwalidacji prawa. Odnośnie wynagrodzenia za marzec, to w części należnej za okres do dnia ogłoszenia upadłości, syndyk nie mógł jej wypłacić powódce bez naruszenia przepisów prawa upadłościowego, tj. bez sporządzenia listy wierzytelności i bez planu podziału masy, podjął natomiast właściwą w tych okolicznościach czynność, umożliwiającą mu tą wypłatę, tj. wystąpił niezwłocznie do FGŚP o wypłatę części zaległych wynagrodzeń. Odnośnie pozostałej części wynagrodzenia za marzec, syndyk, obejmując świeżo co zarząd majątkiem upadłej firmy, z zajętymi rachunkami bankowymi i zablokowanym kontem, nie miał możliwości wypłaty bieżących należności, a mimo to wypłacił choć część i doprowadził do wypłaty świadczeń z FGŚP bez zbędnej zwłoki. Oceniając sytuację w tej kwestii nie można też nie zauważyć, iż postępowanie upadłościowe ma służyć do choćby częściowego zaspokojenia wierzytelności powstałych przez data upadłości, i mnożenie wierzytelności pochodzących z okresu po tej dacie nie może być uznane za uzasadnione.

Brak wynagrodzenia za kwiecień (w istocie tylko części, bowiem zasilek chorobowy za okres od 15 został wypłacony) nie mógł być podstawą rozwiązania stosunku pracy, bo jeszcze termin nie upłynął. Nie sposób zatem dopatrzeć się tu jakiegokolwiek winy ze strony syndyka w stopniu umyślności czy rażącego niedbalstwa.

Podsumowując, zdaniem Sądu, uwzględnienie szczególnych okoliczności faktycznych niniejszej sprawy, niezależnych od woli syndyka, gdyż wynikających z obowiązujących przepisów prawa, nie pozwalało na przypisanie syndykowi ciężkiego naruszenia obowiązków pracodawcy.

W konsekwencji, Sąd w punkcie III wyroku na podstawie art. 55 § 1¹ k.p. a contrario oddalił powództwo w zakresie odszkodowania.

W pkt I wyroku Sąd na mocy art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1 k.p.c. umorzył postępowanie w zakresie cofniętego powództwa (tj. w zakresie uiszczonego w toku procesu wynagrodzenia chorobowego za marzec i kwiecień. Na cofnięcie powództwa pozwany wyraził zgodę.

Cofnięcie pozwu było zgodne z prawem, nie zmierzało do obejścia prawa i było zgodne z zasadami współzycia społecznego. Nie było też sprzeczne ze słusznym interesem pracownika, tym bardziej, iż roszczenia powódki w części cofniętej zostały zaspokojone w toku procesu.

W punkcie IV wyroku, Sąd na podstawie art. 477⁶ § 1 k.p.c. nadał rygor natychmiastowej wykonalności orzeczeniu zawartemu w punkcie II do wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia powódki.

Orzekając o kosztach sądowych należnych od strony pozwanej, Sąd w punkcie V wyroku uznał, iż w niniejszej sprawie wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, o którym mowa w art. 102 k.p.c., stanowiącym podstawę odstępstwa od zasady odpowiedzialności za wynik postępowania. Sąd podzielił stanowisko pozwanego, iż syndyk masy upadłości posiada w procesie związanym z roszczeniami wobec upadłego szczególną sytuację procesową i ekonomiczną. Zasądzanie od niego kosztów procesu spowodowałoby uszczerplenie aktywów masy upadłości, co w sytuacji, gdy wciąż istnieją niespłacone należności pracownicze stałoby w sprzeczności z rolą syndyka, który dąży przede wszystkim do zaspokojenia wszystkich już istniejących wierzytelności w jak najwyższym stopniu. Z drugiej strony syndyk zobowiązany jest do zajmowania stanowiska opozycyjnego względem zgłaszanych do masy roszczeń, nie może ich uznawać ani ugodzić się bez zgody sędziego komisarza.

Sposób skorzystania z przepisu art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstępstwo, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór. Ustalenie, czy w danych okolicznościach zachodzą "wypadki szczególnie uzasadnione", ustawodawca pozostawia swobodnej ocenie

sądu, która następuje niezależnie od przyznanego zwolnienia od kosztów sądowych tak SA w Warszawie w wyroku z dnia 2 października 2015r., I ACa 2058/14, podobnie SN w postanowieniu z 18 kwietnia 2013 r. , III CZ 75/12